

מבוא

לדיון במלחמה חתרנית נוסח מארצה-טונג חשיבות מרובה. בעולמנו קיימות כיום ארצות רבות עם רקע מתאים למלחמות מהפכניות — אשר מלחמה חתרנית היא שלבן הראשון — כך שמנהיגי תנועות מרי עשויים להשתמש בתורת הלחימה של מארצה-טונג הלכה למעשה.

מלחמה מהפכנית בכוח קיימת כיום בכל מדינה, בה נכשל השלטון בקביעות במילוי התחייבויותיו להבטחת רמת-חיים מינימלית למרבית האוכלוסיה. עיון במשנתו של מארצה-טונג נותן בידנו כלי רב-ערך להבנת מהותה ויעודה של המלחמה החתרנית.

טעות לחשוב את המלחמה החתרנית לפרימיטיבית. הגורם המכריע במלחמה כזאת, יותר מאשר בכל צורת מלחמה אחרת, הוא גורם האדם — וגורם זה מורכב ומסובך יותר מאשר כל מכונה, שהיא יצירת-כפיו. על-כן יש לראות במלחמה חתרנית מלחמה מודרנית, מסובכת ומורכבת ככל מלחמה אחרת הנהוגה כיום.

מהלכה של מלחמה חתרנית מוכתב בעיקר על-ידי התנאים החיצוניים. כושרה-מנהיגות של המפקד מתבטא בהתאמתם הבלתי פוסקת של עקרונות-המלחמה לתנאים המשתנים. תורת-המלחמה החתרנית נוסח מארצה-טונג התגבשה על רקע מלחמת-האזרחים הסינית; תחילתה בכיבוש שנחאי על-ידי הקומוניסטים בשנת 1927 * וסופה בהכרזת הריפובליקה העממית בשנת 1949. התורה היא תולדה של מכלול התנאים והלקחים שנוצרו במלחמה זו. מנהיגי המהפכות בהודו-סין הצרפתית, בקובה ובמקומות אחרים נהגו בהתאם לעקרונות שהובעו על-ידי מארצה-טונג.

מלחמה מהפכנית - עקרונותיה ומהלכה

תחילה עולה „רעיון המהפכה“ ואחר נוצרים הכלים לביצועו: המלחמה המהפכנית פורצת רק אחרי היווצרם של שניים אלה. אליבא דמארצה-טונג, מתפתחת המלחמה המהפכנית עצמה בשלושה שלבים עיקריים. השלב הראשון — ניהול מלחמה חתרנית, כאשר לאויב עדיפות מוחלטת; השלב השני — „נקודת-הקפאון“, כלשוננו של מארצה-טונג. בשלב זה מתנהלות במקביל (מבחינה אסטרטגית) מלחמת גרילה ופעילות

ההבדל בין תנועת התנגדות פטריוטית לבין תנועת מרי מהפכנית: הראשונה חסרה את הבסיס האידאולוגי, המאפיין את השניה; תנועת התנגדות פטריוטית היא ספונטנית בראשיתה ומתארגנת תוך-כדי מאבק — בתנועת מרי מהפכנית, לעומתה, קידמים תכנון והתארגנות לפעילות המלחמתית: הראשונה רואה כמטרה את שינוי הממשל, ואילו השניה רואה בשינוי זה אמצעי להגשמת רעיונות המהפכה.

* קיימת גירסה, שראשיתה של מלחמת האזרחים איננה בכיבוש שנחאי ב-1927, אלא בהתקוממות בנאנצ'ונג ב-1921 (שמארצה-טונג לא נטל בה חלק) — המטרי

חיילי "הצבא המהפכני"

נוסקנות עיקריות

- הצגת התיקונים האגרריים והמהפכה החברתית כמטרה ראשית של המהפכה, כדי לקנות את תמיכתה ואהדתה של מרבית האוכלוסיה.
- רתימת האוכלוסיה האוהדת למאמץ המלחמתי.
- ניהול מלחמה פסיכולוגית נמרצת בכוחות הממשלה הלאומנית, אשר תתבסס על הניגודים הקיימים.
- העלאת איכות החיילים בצבא המהפכני והטפה אידאולוגית.
- המקור היחיד לציוד ולחימוש הצבא המהפכני יהיה שלל המלחמה.
- הנתונים מחייבים מלחמה ממושכת, שתתנהל בשלושה שלבים עיקריים — כמפורט לעיל.

האסטרטגיה והטקטיקה של הכולחנה החתרנית

תמיכה עממית רחבה היא תנאי חיוני לקיום מלחמה חתרנית מוצלחת. במאמץ להשגת תמיכה עממית רחבה אפשר לראות ביטוי מוצלח לאסטרטגיה של הגישה העקיפה. רובין הוד חילק את שללו בין האיכרים, כדי להשיג את אהדתם ותמיכתם. מארצה'טונג הביא להזדהות האוכלוסיה עם מטרות המהפכה, תוך הדגשת התיקונים החברתיים והכלכליים, וכך קנה אף את תמיכת האוכלוסיה במלחמה המהפכנית.

אוכלוסיה אוהדת משמשת עורף ליחידות גריליה, ובעזרתה נבנית מערכת מודיעין ענפה ויעילה. יעילותה של מערכת מודיעין מחתרנית גדלה ביחס הפוך ליעילותה של מערכת המודיעין של האויב. בעיקר כאשר משלבים בפעילות מודיעין בית זו פעולות הסחה והטעיה. על כן אומר מארצה'טונג: "הסוה כוח בחולשה, והפגן עוצמה במקום שאיננה". שלושה אלה — תמיכת האוכלוסיה, מודיעין יעיל ופעולות הסחה — בונים את הנדבך הראשון ביצירת התנאים הנאותים לקרבות גריליה.

ביצוע הפתגם העתיק "קיים את עצמך והרוס את האויב" מחייב הכנות מדוקדקות לפני כל קרב. בשעת תכנון הקרב חייב כל מפקד להביא בחשבון את גבולות היכולת של כוחותיו. סיכום המסקנות של מארצה'טונג עד כאן הוא:

מלחמתית של צבא סדיר מתארגן וגדל. זהו הזמן בו מגיעים הכוחות היריבים לאיזון.

בשלב השלישי מושג הנצחון. בשלב זה לוחמים בעיקר הכוחות הסדירים, ולא כוחות הגריליה. המלחמה המהפכנית מגיעה לשלב זה, כאשר זוכים הכוחות המהפכנים בעדיפות על אויביהם.

מלחמה מהפכנית — מעצם טבעה — נמשכת זמן רב. זמן רב דרוש לארגון הכלים, לרכישת אהדת האוכלוסיה, ולמלחמה עצמה, על כל שלביה. על-כן קורא מארצה'טונג למלחמה כזו "מלחמה ממושכת" (Protracted war).

"אין חדש תחת השמש"

גם בהיסטוריה של עם ישראל אפשר למצוא דוגמאות למלחמות מהפכניות נוסח מארצה'טונג. מרד בריכוכבא לא היה תנועת התנגדות לאומית בלבד, אלא גם מהפכה כוללת במשטר החברתי, הכלכלי והדתי. גם השלבים בהתפתחותו של המרד וגם שיטות ארגונו לא נבדלו בהרבה מאלה שהופיעו במלחמה המהפכנית הקומוניסטית בסין.

ראשיתו של המרד בארגון יחידות גריליה ובאימונן על-ידי בריכוכבא, כשבמקביל לפעולה זו עוסק התיאודטיקן של המרד — ר' עקיבא — בהטפה למרד ובגיוס אהדת העם. תלמידי בתי המדרש שימשו כסגלים מהפכניים ופיר קודיים. לאחר ניהול מלחמת גריליה, לחם בריכוכבא עם כוח סדיר, שנעזר מבחינה אסטרטגית בכוח גריליה. בשלב השלישי ניתל בריכוכבא קרבות הכרעה, שבהם גבר על כוחות רומא בארץ-ישראל והשתלט על ירושלים ועל חלקים נוספים של הארץ.

מענין במיוחד לסקור את הערכת המצב שנעשתה על-ידי מארצה'טונג בשנת 1936, זמן קצר לפני הפלישה היפנית. המסקנות העיקריות מהערכת מצב זו שימשו יסודות לפיתוח תורת הלחימה שלו.

עובדות עיקריות

● בסין קיים משטר פיאודלי, שכתוצאה ממנו חיים מיליוני איכרים ובעלי מלאכה זעירים ללא אפשרות קיום נאותה. המון זה חי בצדה של שכבה דקה, המורכבת משליטים פיאודליים, סוחרים עשירים ופרזיטים שונים.

● "הקומינטאנג" מזדהה עם המשטר הכלכלי-חברתי הקיים.

● בצבא "הקומינטאנג" משרתים חיילים רבים, שאינם מזדהים עם המשטר — אותו משרת הצבא.

● "הקומינטאנג" חולש על כל החיים הכלכליים ועל כל אמצעי התקשורת. כן נהנה "הקומינטאנג" מתמיכתן של מעצמות אדירות.

● הצבא המהפכני קטן ודל, ואינו נהנה מתמיכה מבחוץ. הוא נהנה מתמיכה מועטה בכפרים ובעיירות קטנות באזורים מצומצמים של סין. צבא הקומינטאנג לעומתו, גדול, מאורגן ומצויד היטב.

* המפלגה הלאומית הרפובליקאית (הסינית), שנוסדה בשנת 1912 על-ידי ד"ר סין-יאט-סן. לאחר מותו עמד בראש המפלגה צ'אנג קאי-שק.

אלה הם "חלונות-ראווה" של המהפכה — בהם נתבצעו תיקונים חברתיים וכלכליים וחונכה האוכלוסיה. ב. הם שימשו כבסיס לארגון יחידות-מהפכניות, לאימונו ולשילוחן. גימוק אחר להחזקת הבסיסים היה הלחימה נגד הלחץ והטרור, שהופעלו עלידי "הקומינטאנג" על האוכלוסיה — פעולות אשר הצליחו לפגוע במהפכה במישרין ובעקיפין; רבים החלו להטיל ספק בהצלחתה של המהפכה, ולכן לא חפצו לשרוף את כל הגשרים. מארצה-טונג סבר, שההשקעה בחינוך האוכלוסיה, בפרק הזמן שבו מוחזק הבסיס, יוצרת את החממה בה ינבט ויתפתח זרע המהפכה, גם אחרי שישתלטו עליו כוחות "הקומינטאנג" שנית; וזאת בהכרה, שהחינוך האידאולוגי מחסן בפני לחץ וטרור.

במלחמה חתרנית קיימת שליטה מרכזית רק ברמה המערכתית. השליטה המרכזית על הרמות הטקטיות רופפת. כלל הפעולות של כל יחידות המחתרת חייב להיות מכוון ומשולב בצורה נאותה במערך הכוחות המהפכניים. מפקד איזורי חי ופועל בשטחו שלה, ועל-כן ייטיב לנצל את מכסימום הנתונים למלחמה בשלטון העיון.

ההלטה זה הקובעת את עקרונות-השליטה ברמות השונות, אינה תוצאה של שיקול רעיוני טהור דוקא, אלא תולדה של תנאים קיימים. בידי הצבא המהפכני לא היה ציוד-קשר מתאים, שיאפשר ליצור שיטה שונה של שליטה. פתרוננו של מארצה-טונג הוא דוגמה של הסתגלות לתנאים, ושל יכולת "להוציא מתוך מעוז". זאת ועוד — פתרון זה הפך גורם מחנך ממדרגה ראשונה על-ידי הסוואת המגבלות הטכניות בעקרונות ועל-ידי נתינת אמון במפקדים מקומיים.

ההצלחה במלחמה חתרנית מותנית בכושר הסתגלות מהיר של הכוחות הלוחמים לתנאים משתנים וביכולת להפיק מהם את המכסימום. גמישותו של מפקד, שאורח מחשבתו אינו משועבד לדוקטרינות קבועות, הוא המפתח לאימוץ שיטות מתאימות לכל מצב. מכאן, שתכונות אלה של המפקד הן המבטיחות את ההצלחה במלחמה. מארצה-טונג הוא מתנגד חריף למלחמה המושתתת על דוקטרינות ונוסחאות קבועות מראש. על הכוח להחזיק מעמד, להכות באויב, ולהתעצם כשהוא במצב של נחיתות ביחס לאויב. כל זה מבוסס על הכושר למצות את עקרונות המלחמה ולהתאימם לכל מציאות.

נפרדים באימונים

"דעו את האויב ואת עצמכם, ואז תוכלו לנהל מאה קרבות ללא כשלון". מארצה-טונג קובע: "אנו לא נלחם, כל זמן שלא נהיה בטוחים בנצחון". על-כן שואפות יחידות הצבא האדום הסיני להילחם בעדיפות של עשרה כנגד אחד בכל קרב, אף-על-פי שיחסי הכוחות הכלליים הם הפוכים.

מלחמה נייחת — על מוצבים, שטח וכו' — מבטיחה מראש נצחון לצד שיש לו עדיפות מספרית בכוח-אדם ובציוד. במלחמה ניידת — לעומת זאת — באות לידי ביטוי, יותר מאשר בכל צורת-לחימה אחרת, איכותם ויכולתם של הלוחמים. ככל שיורעו תנאי מזג-האוויר והשטח, יהיה משקל-יתר לגורם האדם ותקטן חשיבותם של אמצעי-התובלה מכל הסוגים. רשת-מודיעין יעילה ורמת-ניידות גבוהה מאפשרות ליחידות גריליה להפתיע את האויב במקום ובזמן. כך מצליחים כוחות הגריליה לשמור על חופש-הפעולה שלהם מחד-גיסא — ולרתק את כוחותיו של האויב מאידך-גיסא.

"עיקר המהפכה — נשמתה". נשמתה של המהפכה הם לוחמיה — יחידות הגריליה. על-כן צריך "להילחם כשאנו יכולים לנצח, ולהשתמש מקרב כאשר הנתונים נגדנו". מארצה-טונג אוהב לבטא את מסקנותיו במשפטים פרדוכסאליים כביכול. הוא מרחיב את הדיבור על "המתקפה שבבריחה ובהשתמטות מקרב". לבריחה, ברמה הטקטית, יש משמעות התקפית — שמירת הכוח ברמה האסטרטגית. הדוגמה המרשימה ביותר ל"מתקפה של בריחה" היא, "המסע הארוך" של שנת 1936. מסע זה, בן עשרת-אלפים קילומטרים, התחיל בדרום-מזרחה של סין והסתיים באיזור יאנאן בצפון-מרכזה של המדינה. איזור שעל גבול הרמה הטיבטית ובשוליו של מדבר גובי. במסע גבורה זה — שהיה למעשה נסיגה בתנאים בלתי-אנושיים, מלווה במהלומות בלתי פוסקות מצד חיילי "הקו-מינטאנג" — חילץ מארצה-טונג את חייליו מתחום הישג ידו של מבקש "נשמת-המהפכה", גנרליסימו צ'אנג-קאי-שק.

אחת התופעות המיוחדות למהפכה הסינית, אשר גררה בעקבותיה חילוקי-דעות מרובים בין מארצה-טונג ובין קבוצות מנהיגים ומפקדים, היא שאלת "בסיסי-הגריליה".

ההבדלים שבין בסיסי-גריליה ואזורי פעולות-גריליה: בסיס הוא חבל-ארץ המוחזק והמנוהל מכל הבחינות על-ידי הכוחות המהפכניים, בהתאם לעקרונותיהם. איזור פעולת גריליה הוא איזור הנמצא בידי האויב, ואשר במרחבו פועלות יחידות הגריליה.

מתנגדיו של מארצה-טונג ראו בבסיסים תופעה שאינה מתיישבת עם מלחמת הגריליה, ואף גורם נוגד את עקרון הניידות. מארצה-טונג מייחס חשיבות רבה להחזקת "איים-אדומים" בסין ה"קומינטאנגית", ולאחר-מכן בשטחים שנכבשו על-ידי היפנים. הבסיסים הוקמו בידיעה מראש, שלא ילחמו עליהם עד האיש האחרון, אלא ינטשום כאשר לא תהיה אפשרות סבירה להחזיק בהם. מארצה-טונג רואה בהחזקת הבסיסים הללו פעולה חיונית במלחמה המהפכנית, אשר תשרת שתי מטרות בעת ובעונה אחת: א. בסיסים

להיות יעילים יותר מאשר המטוסים והטנקים שבידי אס"סלאל). בטוח ארוך הופך החסרון ליתרון. חסרי-האמצעים מפתחים תושיה, שתוצאותיה יראו כאשר יושגו האמצעים. התהליך בצבא האויב, לעומת זאת, יהיה הפוך, כלומר — התאבנות בשיטות הישנות.

חינוך ולוחמה פסיכולוגית

„פעולה צבאית היא שיטה להשגת מטרה מדינית“, ועליכן אין להפריד את הפעילות הצבאית מן המטרה המדינית אותה היא משרתת. בפרט במלחמה חתרנית, יש חשיבות מיוחדת לכך, שהחיילים יודחו בשלמות עם מטרות המהפכה. עליכן יש צורך לתת להם חינוך פוליטי-רעיוני מתאים, אשר יקנה להם אמונה בעקרונות המהפכה ובמטרותיה. אמונה זו היא העומדת לחיילים בהיותם נתונים במצבים קשים, והיא המסייעת בידם לגבור על פיתויים שונים. ללא חינוך פוליטי וללא אמונה וחזון, יילחמו חיילי כוחות-הגרילה ללא החלטיות, וכל מלחמתם נדונה מראש לכשלון.

המשמעת בכוח מהפכני-לוחם מבוססת על מצפון, על שותפות במטרה ובמאמץ, על רצון-טוב ועל הבנה. משמעת יעילה כזו תיתכן רק על בסיס של חינוך פוליטי מקיף ויעיל. כדי להעמיק את אחות-הלוחמים והרגשת השותפות במטרה ובמאמץ, צריך להקטין ככל האפשר את ההבדלים בין בעלי התפקידים השונים. אין פירוש הדבר טשטוש מוחלט של ההבדלים והגבולות, אלא שימת דגש על הרגשת השותפות בקשיים ובסיכונים.

את הטיפול בחינוך ואת טיפוח המשמעת, כשהם כרוכים זה בזה, הפקיד מארצ-הטונג בידי קצינים פוליטיים. הוא

חינוך פוליטי בכפרים

מחשיב תפקיד זה עד-כדי-כך, שאמר: „כל פלוגה שהיה בה קצין פוליטי טוב, היתה פלוגה טובה“. לחינוך הפוליטי תפקיד נוסף — חיסון מפני „מהפכות-נגד“ בצבא עצמו ובשטחים הנתונים להשפעתו.

• בשנים 1933—1936 ניהל צ'אנג-קאי-שק חמישה מסעי-מלחמה נגד יחידות הצבא המהפכני, כדי להשמידן. במערכה החמישית נחלו הקומוניסטים מפלה קשה, נסיגתם במערכה זו היתה ראשיתו של „המסע הארוך“.

חיילי „הצבא המהפכני“ בעת ארוחה

במסע ההשמדה החמישי* היטיבו מצביאי הצבא הלאומני להסתגל לתנאים; לעומתם לחמו מפקדי הצבא המהפכני לפי שגרות, שהנחילו להם נצחונות גדולים בעבר. התוצאה היתה: כשלונם של הכוחות הקומוניסטיים. מכאן הסיק מארצ-הטונג, כי „ההבנה של המאפיין והמסתנה בתנאי מלחמה מהפכנית, היא הגורם לכשלון בניהול וניהוג כוחות המהפכה לנצחון“. עליכן „יש לנתח כל מצב לגופו“ ולא לחקות פתרונים, שכוחם היה יפה בעבר.

עקרון הגמישות בא לידי ביטוי גם במשמעויות שמיחס מאור צה-טונג לזמן ולמרחב. מחתרת זקוקה לזמן כדי להתעצם ולהתפשט. ההתעצמות וההתפשטות מניחות לה שהות להתארגן. השפעות גומלין אלה בין הזמן מזה, וההתעצמות וההתפשטות מזה, נמשכות עד לשלב הבא של המלחמה המהפכנית.

בחינה נוספת ביחסו של מארצ-הטונג לשאלת הזמן אפשר לראות גם בעובדה שאינו נחפז כלל. לעתים הוא אף מעדיף השהיה על קרבות-הכרעה, משום שהזמן פועל בדרך-כלל לטובתה של הנועה מהפכנית.

נחיתותו של הצבא-האדום בנשק ובכוח-אדם לא הרתיעה את מארצ-הטונג, וזאת אף-על-פי שלא היו בידו כל אפשרויות להסתייע במדינות אחרות. הוא ידע כי ציודו ונשקו של הצבא-האדום הסיני ואף אימונם של חייליו ייעשו על חשבון משלם-המסים האמריקאי.

מקום נכבד בשיטה זו ניתן לתכנון ציודם של כוחות-הגרילה בנשק ובציוד, שנלקחו כשלל מלחמה, וכן תכנון פשיטות מיוחדות על מצבורי אספקה, תחמושת ונשק. כוחות הגרילה נחותים תמיד באמצעי-לחימה, ועל כן „ציודם של כוחות גרילה אינו בנוי בהתאם לרצונם, ואף לא בהתאם לצרכיהם, אלא בהתאם למצוי בלבד“. אף למצב זה מוצא מארצ-הטונג „כיסוי רעיוני“, להפקת התועלת המכסימלית בתנאים קשים. כאשר חסר כוח-אדם המסוגל להפעיל נשק חדיש ביעילות, חשוב יותר „כיצד מפעילים“ מאשר „מה מפעילים“ (הרובים שבידי כוחות אלי-בדר בתימן עשויים

בסופו של דבר, השיג מאורצה'טונג את תמיכתה של מרבית האוכלוסיה, ומה שחשוב לא פחות — את תמיכתו של מרבית צבא „הקומינטאנג“. תמיכה זו התבטאה בכך, שיחידות שלמות מן הצבא הלאומני על נשקן וציודן ערקו ועברו לשרת בצבא המהפכני הסיני.

אחרית דבר

מלחמה חתרנית מקיפה את כל שטחיה החיים: את המסגרות החברתיות, הפוליטיות, הכלכליות והצבאיות. הלוקחים, אותם אפשר ללמוד ממשנתו של מאורצה'טונג, אינם נעוצים בפתרונות למצבים, אלא בראש וראשונה בגישה לדברים. בעיקר יפה כוחם של רעיונות אלו לגבי עניינים החורגים מתחומיה של סין העממית. עליכן אין לנסות לחקות את הפתרונות אלא ללמוד מתוכם.

מתוך עיון במשנתו של מאורצה'טונג אפשר להסיק מסקנות אחדות:

● עקרונות המלחמה אינם משתנים — משתנה יישומם בהתאם לתנאים המשתנים.

● תמצית תורתו של מאורצה'טונג היא ההבחנה בין העיקר והטפל ומתן משקל מתאים לכל אחד מהם. יש להבחין כשהטפל נעשה עיקר במועד המתאים ולהיפך, ולהעתיק את מרכזי הכובד בהתאם לכך בגבולות היכולת הצבאית והפוליטית, ולחזק ולהחליש את המאמצים השונים בניהול הקרבות.

● המטרה היא גורם ראשון במעלה. היא מקדשת את כל האמצעים ומשעבדת לתכליתה את כל הכלים. „מלחמה היא תוקפנית, אך יש בה עת להתגוננות ולנסיגה. צריך להתגונן לצורך התקפה, לסגת לצורך התקדמות, ללכוד עמדת-אגף כדי לכבוש עמדת-יחזית ולהתקדם בזיגוג כדי להגיע במישרין אל המטרה“.

יותר מכל צורת לחימה אחרת, נשענת המלחמה החתרנית על האוכלוסיה האזרחית. זוהי קרקע גידולה של המהפכה בכלל ושל המלחמה המהפכנית בפרט. וכך אומר מאורצה'טונג: „היחסים שבין הצבא לאוכלוסיה הם כיחסים שבין הדגים לים — הצבא אינו יכול להתקיים ללא אוכלוסיה אזרחית“. משום כך הוא קובע, שתנאי הכרחי לקיומה של מלחמה חתרנית הוא אהדתה של האוכלוסיה. יחסים אלה נשענים על חינוך הצבא ועל חינוך האוכלוסיה בעזרת הצבא. משום אופיה המיוחד של לוחמת-גרילה נוסח מאורצה'טונג, המניח חופש-פעולה רב בידי המפקדים המקומיים, מוטלת האחריות ליצירת הקשרים הנאותים עם האוכלוסיה על שכמם של מפקדים ברמות נמוכות. אלו חייבים לרסן את החיילים ולנהל פעולות-הסברה נרחבות בקרב האוכלוסיה האזרחית. אם יישמרו כללים אלה בקפדנות הראויה, מובטחת תמיכתה של האוכלוסיה בצבא המהפכני. מאורצה'טונג מנסח כלל זה כך: „רק היחידות שאינן ממושמצות עושות את העם לאויב, וכדג שאין לו קיום מחוץ לים, הן מאבדות את הבסיס לקיומן“.

ועוד אומר מאורצה'טונג: „היעד העיקרי הוא מותו של האויב“ — מכאן נראה עד כמה חשובה הלוחמה הפסיכולוגית במלחמה המהפכנית כולה, ובעיקר בשלביה הראשונים. כללים אלה כוחם יפה פירמה בתנאים המיוחדים של המלחמה המהפכנית הסינית. חיילי-צבא „הקומינטאנג“ המצוידים ומאומנים היטב היו חסרי אונים מול מלחמה פוליטית-רעיונית. זאת ועוד, צבאם שירת את האינטרסים של שלטון, אשר נכשל במילוי התחייבויותיו המינימליות.

לוחמה פסיכולוגית זו נוהלה בכל האמצעים, שעמדו לרשותו של צבא המהפכה: על-ידי עלונים, סיסמאות, מגע יום-יומי והפרחת שמועות והחדרת „חידקי המהפכה“ לצבא האויב. יש להוסיף את הטיפול הנאות בשבויים ובפצועים, אותם מחזירים לבתיהם כדי „שיספרו את האמת“.

יעילותה הרבה של לוחמה פסיכולוגית זו הוכחה כאשר,

